

ÁTTEKINTÉS

az aktuális közvetlentőke-befektetési folyamatokról

2013. március 31.

Összefoglalás

- A külföldi közvetlentőke-befektetések (FDI) magyarországi állománya 78,5 milliárd euró volt 2012 végén, ami a GDP arányában a legmagasabb, illetve egy főre vetítve a második legmagasabb a közép-európai térségben.
- A befektetések döntő része a szolgáltató ágazatokba és a versenyképes feldolgozóipari ágazatokba (járműgyártás, számítógép, elektronikai, optikai termékek gyártása) áramlott.
- A Magyarországon végrehajtott közvetlentőke-befektetések állományának 78,6%-a az Európai Unióból, 26,4%-a Németországból származik.
- 2012-ben 10 462 millió euró értékű külföldi közvetlentőke-befektetés valósult meg Magyarországon, ami 6,7 milliárd euróval kedvezőbb az előző évinél.
- 2013-ban várakozásunk szerint a magyarországi közvetlentőke-befektetés – egyedi, nagy értékű tranzakciók (pl. az E.ON gázüzletágának állami megvásárlása, átfolyó tőke) nélkül – 3 milliárd euró körül lehet. Középtávon évi átlag 3,5 milliárd euró értékű teljes magyarországi közvetlentőke-befektetést várunk, amely összeget nagyban befolyásolhatják az egyedi, nagy értékű tranzakciók, mind pozitív, mind negatív irányban.

Részletes áttekintés

A magyar gazdaság 1990 óta végbement sikeres szerkezeti átalakulásában meghatározó szerepet játszottak a külföldi közvetlentőke-befektetések. A külföldi közvetlentőke-befektetések folyamatos beáramlása döntően járult (és járul) hozzá a termelékenység növekedéséhez, a technológiai modernizációhoz, az egészséges növekedési szerkezethez szükséges exportkapacitások létrehozásához és új munkahelyek teremtéséhez; emellett a (nem adósságeneráló) működőtőke-beáramlásnak meghatározó szerepe van a külső finanszírozásban. A 2012-es UNCTAD World Investment Reportban szereplő FDI Contribution Index rangsorában Magyarország az első helyezést érte el. Az Index a külföldi működő tőke nemzetgazdaságon belüli jelentőségét méri különböző makrogazdasági mutatók (foglalkoztatás, bruttó hozzáadott érték, beruházás, export, bérek, adóbevétel, K+F) alapján.

A külföldi közvetlentőke-befektetések magyarországi állománya 2012 végén 78,5 milliárd euró volt; ebből 64,2 milliárd eurót tett ki a részvény, egyéb részesedés és újra befektetett jövedelem formájú befektetések állománya, 14,3 milliárdot pedig az egyéb tőke állománya. (A 2011 végéhez képest történt jelentős (euróban számított) állománynövekedésben szerepet játszott a forint 6,4%-os erősödése is.) A GDP arányában a magyarországi állomány a legmagasabb (80,3%) a közép-európai térségben. Csehország (67,7%) és Szlovákia (2012. szeptember végén 57,4%) az elmúlt években megközelítette hazánkat, de Lengyelország (45,8%) és Románia (42,4%) lemaradása továbbra is jelentős. A 7929 eurós egy főre eső magyarországi állomány – Csehország (9 834 euró) után – a második legmagasabb a közép-európai térségben, Szlovákiával (2012. szeptember végén 7 554 euró) holtversenyben. Lengyelország (4 537 euró) és Románia (2 617 euró) lemaradása továbbra is jelentős.

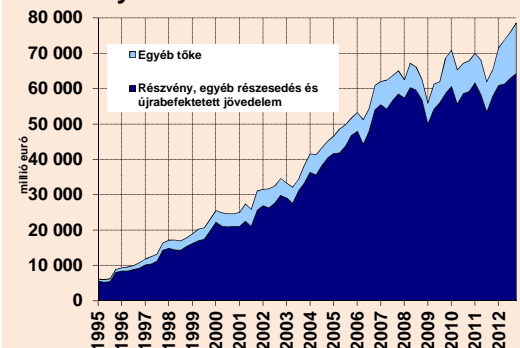
A Magyarországon végrehajtott külföldi közvetlentőke-befektetések állományának legnagyobb része (20,8 milliárd euró, 26,4%) Németországból származik. (Megjegyezzük, hogy az állomány származási ország szerint bontott adatai 2012 végére vonatkoznak.) Meghatározó szerepe van még Luxemburnak (10,1 milliárd euró, 12,8%), Hollandiának (9,6 milliárd euró, 12,3%), Ausztriának (9 milliárd euró, 11,5%), Franciaországnak (3,5 milliárd euró, 4,4%) és az USA-nak (2,5 milliárd euró, 3,2%). (Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a magas luxemburgi, illetve holland befektetési összeg sok esetben arra vezethető vissza, hogy számos vállalat az ottani leánycégén keresztül valósítja meg a befektetését.) Összességében a közvetlentőke-befektetések állományának 78,6%-a származik az Európai Unióból.

A külföldi befektetések állományának több mint háromnegyede (TEÁOR'08

Főbb mutatók	Márc. 31.	Időszak
FDI-állomány ^{1,2}	78 543	2012
FDI-beáramlás ²	10 462	2012
FDI-beáramlás ²	3 739	2011
Globális FDI-áramlás ³	1 311	2012
Globális FDI-áramlás ³	1 604	2011

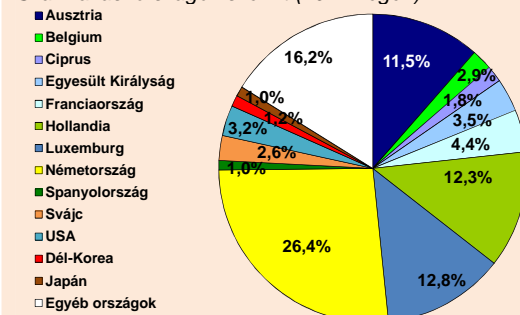
1 Időszak végén
2 Nettó, millió euró
3 Milliárd USD

A külföldi közvetlentőke-befektetések állománya

A külföldi közvetlentőke-befektetések állományának megoszlása

Származási országok szerint (2012 végén)

szert) a szolgáltató ágazatokhoz kötődik (2011 végi adatok szerint 50,2 milliárd euró, 76,8%); az üzletvezetési, vezetői tanácsadás (17,9 milliárd euró, 27,5%), a kereskedelem, javítás (8,4 milliárd euró, 12,9%), az egyéb kiegészítő üzleti szolgáltatás (6,6 milliárd euró, 10,1%) ágazatban, az ingatlanügyletek ágazatban (4,7 milliárd euró, 7,2%), a bankszektorban (3,8 milliárd euró, 5,9%), a távközlés (3,3 milliárd euró, 5%) és a szállítás-raktározás (1,3 milliárd euró, 2%) ágazatban található a legtöbb külföldi közvetlentőke-befektetés. A feldolgozóiparban a befektetések 15,1%-a található (9,9 milliárd euró); ezen belül is a számítógép, elektronikai, optikai termékek gyártásában (2,1 milliárd euró, 3,2%), a gyógyszeriparban (1,8 milliárd euró, 2,8%), az élelmiszeriparban (1,5 milliárd euró, 2,3%), a fémiparban (1,2 milliárd euró, 1,9%), illetve a nem fém ásványi termék gyártása ágazatban (1,2 milliárd euró, 1,8%) található a legtöbb külföldi tőke. A feldolgozóipar állománya, illetve aránya csökkent, míg a szolgáltató ágazatoké nőtt 2010 végéhez képest. Kiemelendő még az energiaszektorban (2,3 milliárd euró, 3,5%) található, illetve a külföldiek tulajdonában lévő ingatlanokkal (1,4 milliárd euró, 2,1%) kapcsolatos állomány.

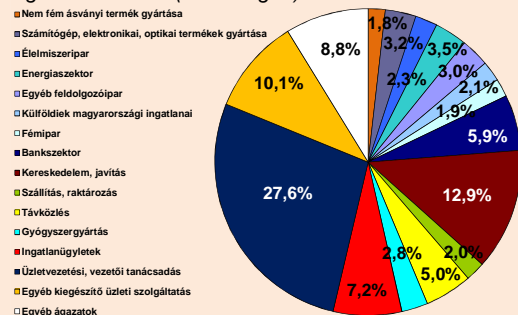
A 2002-2011-es adatok szerint az éves külföldi közvetlentőke-befektetések átlagos értéke 3,4 milliárd eurót tett ki. 2012-ben a beáramlás egyenlege 10 462 millió euró volt, ami 6,7 milliárddal kedvezőbb az egy évvel korábbinál, és minden eddiginél nagyobb beáramlást jelent. A rekordszintű beáramlás 3931 millió euró átfolyó tőkének, illetve egyes külföldi tulajdonosok eszköportfóliója átrendezésének (3 milliárd euró értékben) köszönhető, amely tranzakciók a beáramlással párhuzamosan tőke kivitelként is megjelentek a statisztikában. A nem adósságeneráló beáramlásokon belül a részvényformájú befektetések egyenlege 3568 millió euró volt (az előző évinél 416 millió euróval nagyobb, döntően annak köszönhetően, hogy 2011-ben a Mol-részvények Szurgutnyeftyegáztól való állami megvásárlása tőkeáramlással járt), míg az újra befektetett jövedelemé 1128 millió euró volt (az előző évinél 132 millió euróval kedvezőtlenebb, annak köszönhetően, hogy a külföldi tulajdonosok részvényjövedelme a megszavazott osztalékok értékének csökkenésénél nagyobb mértékben csökkent). Az adósságeneráló egyéb tőkemozgások egyenlege 5765 millió euró volt (az előző évinél 6,4 milliárd euróval kedvezőbb, az említett portfólióátrendezésnek, illetve az átfolyó tőkének köszönhetően).

Jóllehet – egymással párhuzamosan – mind a működőtőke-beáramlás, mind a működőtőke-kivétel 2012. évi rekordja egyedi tételeknek, illetve az átfolyó tőkének volt köszönhető, arra mindenképpen fel kell hívni a figyelmet, hogy a működőtőke-beáramlás és a magyar vállalatok általi működőtőke-kivétel egyenlege 2008 óta a legkedvezőbb, 2251 millió euró volt 2012-ben, azaz a beáramló külföldi közvetlen tőke egyenlege ennyivel haladta meg a magyar vállalatok külföldi befektetéseinek értékét. E kedvező fejleményben ugyanakkor nem játszottak szerepet a fent említett egyedi tételek.

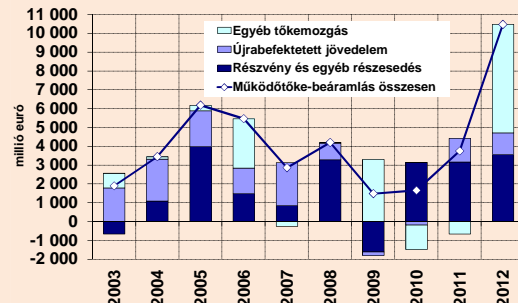
Az újra befektetett jövedelem – amely a (korrigált) adózott eredmény és a megszavazott osztalék különbsége – jelentősége a 90-es évek közepe óta folyamatosan nőtt, ami természetes velejárója a külföldi közvetlentőke-befektetések állományára 1990 óta tartó folyamatos emelkedésének. Az MNB által a 2012. évre becsült részvényjövedelmek aránya a nem adósságeneráló befektetések állományához viszonyítva 6,9% volt, ami az előző évinél, illetve az előző öt év átlagánál 1,1 százalékponttal alacsonyabb. 1995-2000 között az újra befektetett jövedelmek mindössze 24%-át adták a teljes beáramlásnak, 2001-2008 között már a 43,9%-át. 2004 óta figyelhető meg ugyanakkor az a tendencia, hogy a külföldi befektetők a Magyarországon megtermelt nyereség korábbiaknál nagyobb részét utalják külföldre osztalékként, aminek folyományaként a korábbi magas (jóval 50% feletti) újrabefektetési hányad (az újra befektetett jövedelem és az adózott eredmény hányadosa) fokozatosan csökkent. A folyamat 2009-ben érte el a mélypontját, amikor az újra befektetett jövedelem – 1995 után másodszor – negatív (-250 millió euró) lett. Az újra befektetett jövedelem kedvezőtlen alakulása annak volt köszönhető, hogy a külföldi tulajdonú vállalatok nyeresége jóval nagyobb mértékben csökkent 2008-2009-ben az előző évhez képest, mint az általuk megszavazott osztalék összege. Bár 2010-ben relatív pozitív elmozdulás volt tapasztalható (az adózott eredmény növekedése meghaladta az osztalékét), az újra befektetett jövedelem továbbra is negatív maradt. 2011-ben tovább nőtt az adózott eredmény (4641 millió euróra) az előző évhez (3878 millió euró) képest, míg a megszavazott osztalék értéke 4063 millió euróról 3381 millióra csökkent. Ennek eredményeként – 2008-2010-hez képest – jelentősen javult az újra befektetett jövedelem egyenlege (1260 millió euróra), és az újrabefektetési hányad 27,2%-ot ért el. 2012-ben az MNB becslése szerint a forintban számított adózott eredmény az egy évvel korábbihoz képest minimálisan, 1,4%-kal csökkent, de euróban – a forint gyengülése miatt – jelentősen, 4,6%-kal csökkent (4427 millió euróra). A megszavazott osztalék értéke ugyanakkor euróban kisebb mértékben csökkent (3299 millió euróra), így romlott az újra befektetett jövedelem (becsült) egyenlege (1128 millió euróra).

A közvetlentőke-befektetések jövedelmei másik komponensének, az egyéb tőke

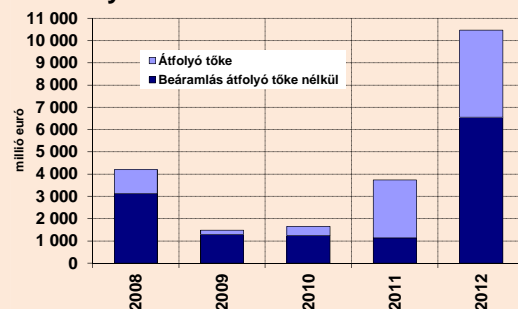
Ágazatok szerint (2011 végén)

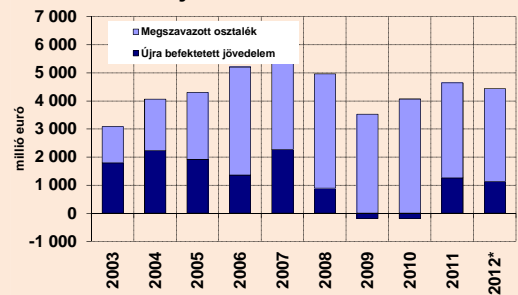
A közvetlentőke-befektetések alakulása (Éves adatok!)

Az átfolyó tőke értékének alakulása

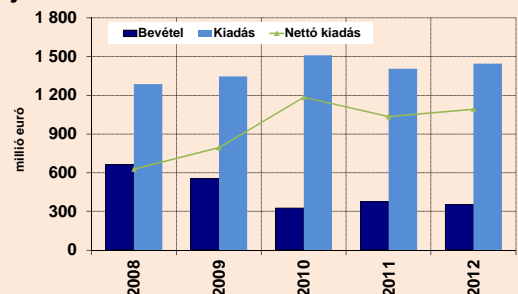

A részvény és egyéb részesedés formájú külföldi közvetlentőke-befektetések jövedelmeinek alakulása

* 2012-re becsült adat az újra befektetett jövedelemre

Az egyéb tőke formájú külföldi közvetlentőke-befektetések jövedelmeinek alakulása

jövedelmeinek az utóbbi években növekedett a jelentőségük. Az ilyen típusú jövedelmi kiadás (az anyavállalat által a leánynak nyújtott hitelek kamata) 2012-ben 1443 millió euró volt, ami az előző évinél 38 millióval magasabb, és az egyéb tőke 2012 végi tartozásállományának 5%-át tette ki. A bevétel (a leányvállalat által az anyának nyújtott hitelek kamata) 2012-ben 353 millió euró volt, ami az előző évinél 18 millióval alacsonyabb. **A nettó kiadás így az előző évinél 57 millióval magasabb, 1090 millió euró volt 2012-ben.** Az egyéb tőke nettó jövedelmi kiadása továbbra is jelentősen elmarad a részvényformájú befektetések jövedelmi kiadásától, annak 24,6%-át érte el 2012-ben (2008-ban még csak 12,6% volt ez az arány).

A **legnagyobb értékű részvény és egyéb részesedés, illetve egyéb tőke formájú külföldi közvetlentőke-befektetés 2012-ben Luxemburgból (5658 millió euró) érkezett** Magyarországra. (Az ország-, illetve ágazati bontásos 2012. évi adatok az újra befektetett jövedelem esetében még nem állnak rendelkezésre.) A második legnagyobb befektető **Olaszország** (4011 millió euró, vélhetően döntően átfolyó tőke), a harmadik pedig a közép-amerikai országok csoportja (1617 millió euró, vélhetően döntően átfolyó tőke) volt. Megemlítendő még a 978 millió euró az Egyesült Királyságból és a 815 millió euró Ausztriából. A holland befektetők ugyanakkor nettó 2277 millió eurót, az írek 1234 millió eurót, az amerikaiak pedig 274 millió eurót vontak ki.

2012-ben a feldolgozóiparba részvény és egyéb részesedés, illetve egyéb tőke formájában nettó 4232 millió euró, míg a szolgáltató ágazatokba nettó 4741 millió euró tőke áramlott. A járműgyártásba 4054 millió euró (döntően a fent említett portfólióátrendezésnek köszönhetően), a gyógyszergyártásba 283 millió euró, a gép- és berendezésgyártásba pedig 185 millió euró áramlott. A számítógép, elektronikai, optikai termékek gyártásából ugyanakkor nettó 183 millió euró, a villamos berendezés gyártásából pedig 138 millió euró áramlott ki. A szolgáltatásokon belül a pénzügyi közvetítés ágazatba 7,9 milliárd euró (vélhetően döntően átfolyó tőkeként), azon belül a bankszektorba 1593 millió euró, az üzletvezetési, vezetői tanácsadásba 1720 millió euró, a távközlésbe pedig 183 millió euró áramlott. Az egyéb kiegészítő üzleti szolgáltatásból ugyanakkor nettó 4690 millió euró áramlott ki (vélhetően döntően átfolyó tőkeként).

Az **UNCTAD** előzetes becslései szerint **2012-ben 18,3%-kal, 1 311 milliárd dollárra csökkent** a globális közvetlentőke-befektetések értéke, így ismét elmaradt a válság előtti 2005-2007-es időszak átlagától (1480 milliárd dollár). A teljes tőkeáramlason belül 2011-hez képest 41%-kal, 310 milliárd dollárra csökkent a határon átnyúló összeolvadási-felvásárlási tranzakciók értéke. A szakértői várakozások szerint **2013-2014-ben mérsékelten nőhet a globális tőkeáramlás, bár a növekedést jelentős kockázatok övezik:** strukturális problémák a főbb fejlett országokban és a globális pénzügyi rendszerben, illetve a makrogazdasági környezet további lehetséges romlása.

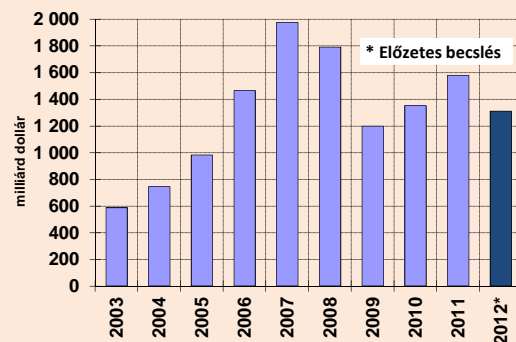
Az Eurostat adatai szerint **2011-ben az előző évhez képest 35,6%-kal, 652 milliárd euróra nőtt az EU-ba irányuló közvetlentőke-befektetések értéke,** de továbbra is elmarad a válság előtti 2005-2007-es időszak átlagától. A növekedés nagyrészt az EU-n belüli tőkeáramlás bővülésének (267 milliárd euróról 410 milliárdra) köszönhető.

A **visegrádi országokba és Romániába** irányuló beáramlás **2012-ben összességében 13%-kal bővült** az előző évhez képest. A GDP-arányos, illetve az egy főre jutó beáramlás hazánkban (10,7%, illetve 1053 euró/fő) volt a legmagasabb 2012-ben. Magyarországra az előző évnek 2,8-szerese (10162 millió euró), Csehországba (8246 millió euró) az előző évnek több mint ötszöröse áramlott, Szlovákiába (2199 millió euró) pedig 43%-kal több áramlott. Lengyelországba (2644 millió euró) ugyanakkor az előző évnek csak az ötöde, míg Romániába (1613 millió euró) az előző évinél 11%-kal kevesebb áramlott. **Hazánk részaránya a V4-ek és Románia teljes tőkebeáramlásából 41,5%-ot ért el, ami az eddigi legkedvezőbb arány.**

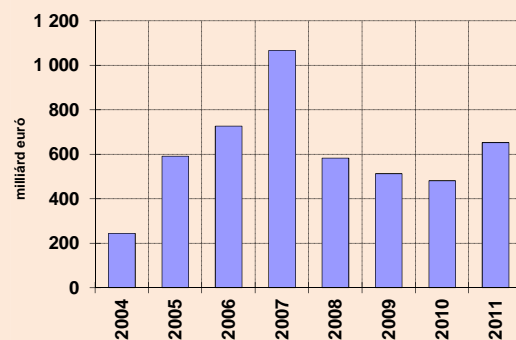
2013-ban várakozásunk szerint a magyarországi közvetlentőke-befektetés – egyedi, nagy értékű tranzakciók (pl. az E.On gázüzletgának állami megvásárlása, átfolyó tőke) nélkül – 3 milliárd euró körül lehet. Középtávon évi átlag 3,5 milliárd euró értékű teljes magyarországi közvetlentőke-befektetést várunk, amely összeget nagyban befolyásolhatják az egyedi, nagy értékű tranzakciók, mind pozitív, mind negatív irányban.

Henger Péter
Nemzetgazdasági Minisztérium
Versenyképességi Főosztály

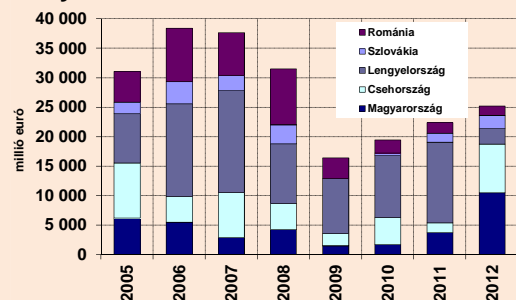
A globális közvetlentőke-befektetések alakulása

Közvetlentőke-befektetések az EU-ban

A visegrádi országokba és Romániába irányuló közvetlentőke-befektetés

Adatok forrása: MNB, UNCTAD, nemzeti jegybankok, Eurostat

1055 Budapest, Honvéd utca 13-15.
 Tel.: (1) 374-2734, fax: (1) 374-2812
 E-mail: vko@ngm.gov.hu